

Sprawozdanie z działalności Działu Upowszechniania Sztuki, Edukacji i Promocji w roku 2016

W roku 2016 Działem kierowała Joanna Fijałkowska, a działania edukacyjne prowadzili: Patrycja Jakubiak, Marcin Burdziej i Przemysław Antczak, a także Natalia Soldatke (prowadzenie urodzin i innych wybranych działań edukacyjnych).

Edukacja

W 2016 r. Dział Upowszechniania Sztuki, Edukacji i Promocji odpowiedzialny był m.in. za wykonanie zadań związanych z edukacją, a więc prowadzenie lekcji muzealnych, urodzin dla dzieci, oprowadzanie z przewodnikiem i realizację innych działań w sferze szeroko pojętej edukacji.

W pierwszej połowie roku Dział prowadził lekcje dla dzieci i młodzieży szkolnej na podstawie oferty edukacyjnej przygotowanej w roku 2015. We wrześniu pracownicy Działu opracowali ofertę aktualną w roku szkolnym 2016/2017 – wprowadzono nowe tematy, rozszerzono i urozmaicono tematy dotychczas popularne, a także usunięto z oferty lekcje nie generujące dużej liczby uczestników. Wydano nową ulotkę. W sumie przeprowadzono 234 lekcje w ramach 25 bloków tematycznych dla 4488 osób. Największym zainteresowaniem cieszyły się zajęcia warsztatowe o tematyce rzemieślniczej (np. garncarstwo czy produkcja papieru czerpanego), zajęcia związane z ludowym kalendarzem obrzędowym (np. Boże Narodzenie, Wielkanoc, pierwszy dzień wiosny) oraz zajęcia z pogranicza sztuki i historii. Odbyło się także kilka lekcji spoza oferty dla wybranych grup (np. harcerzy, studentów fizjoterapii czy grup specjalnych m.in. dzieci niewidomych czy osób osadzonych w stargardzkim zakładzie karnym).

Dział prowadził otwarte lekcje dla dzieci podczas ferii zimowych w okresie od 1 do 12 lutego. Program obejmował pięć tematów: *Podstawy garncarstwa*, *Forma eksperymentalna*, *Stargard moich marzeń*, *Oswój stwora!* oraz *Zaprojektuj emocje*. W sumie z zajęć feryjnych skorzystało 497 osób.

W wakacje, tj. w okresie 5 lipca do 25 sierpnia odbywały się otwarte zajęcia dla dzieci w ramach czterech tematów: *Tak blisko – tak daleko* (temat podzielony na cztery części: „*Ich komme aus Stargard*” – śladami niemieckich mieszkańców Stargardu, „*U gęsi nie kupuje się owsa*” – śladami żydowskich mieszkańców Stargardu, *Cerkiew, kozak i soroczka* – śladami ukraińskich mieszkańców Stargardu, *Od Stambułu do Tokio, czyli kim*

są dzisiejsi Stargardzianie), *Podstawy garncarstwa, Geometria miasta, Ryneček Hanzy – kup, sprzedaj, zdobądź*. Z zajęć wakacyjnych skorzystało w sumie 496 osób.

Dodatkowo przeprowadzono *Artystyczne warsztaty dla dorosłych* o tematyce *Nie-straszna sztuka*, w których udział wzięło 14 osób.

Przez cały rok Dział prowadził *Urodziny w Muzeum* czyli przyjęcia okolicznościowe dla dzieci w wieku 6-15 lat. W roku sprawozdawczym odbyło się 99 takich przyjęć z udziałem 975 osób. Urodziny cieszą się niesłabnącą popularnością, dlatego pracownicy Działu planują poszerzenie oferty o nowe tematy w roku następnym.

W roku sprawozdawczym Dział otrzymał w użytkowanie nową przestrzeń. W marcu Muzeum wynajęło lokal przy ul. Kramarskiej 2, w którym pod szyldem *Natura* odbywały się zajęcia edukacyjne z dziedziny starych rzemiosł i sztuki. Dzięki nowej przestrzeni Dział mógł poszerzyć swoją działalność o nowe tematy lekcji oraz zwiększyć zasięg – np. przyjęć grupy spoza Stargardu liczące ponad 30 osób, co we wcześniejszych warunkach było niemożliwe. Salka funkcjonowała do końca września.

Od października Dział przeniósł działalność edukacyjną do Bramy Pyrzyckiej. Przeniesione tam zostały wszystkie tematy lekcyjne dotychczasowo zlokalizowane w salce „Natura” oraz nowe tematy opracowane na początku października i przeznaczone do realizacji w Bramie.

W październiku, w związku z nowymi możliwościami przestrzennymi, wprowadzony został nowy produkt edukacyjny dla dzieci i młodzieży pn. *Autokarem w przeszłość*. Oferta ta skierowana została do szkół spoza miasta Stargardu i obejmuje lekcję będącą połączeniem zwiedzania miasta, Bastei, kolegiaty NMP i warsztatów artystyczno-rzemieślniczych, trwającą od 3,5 do 4 godzin. W roku 2016 odbyło się jedno spotkanie tego typu, w którym udział wzięli uczniowie Gimnazjum z Barlinka (47 osób).

Od 2015 r. w Bastei funkcjonuje escape room czyli gra fabularna dla dorosłych, rozgrywająca się na salach muzealnych. W lutym kierownik Działu Joanna Fijałkowska opracowała i wprowadziła do oferty Bastei drugi scenariusz pt. *Duchy Bastei*. W październiku, we współpracy z Patrycją Jakubiak, J. Fijałkowska zaprojektowała i wprowadziła do oferty trzeci pokój pn. *Noc w muzeum*. W 2016 r. w escape room zagrało 87 drużyn, w sumie 338 osób.

Dział kontynuował również, rozpoczęty w roku ubiegłym cykl wydawniczy zeszytów edukacji muzealnej. 1 czerwca wydano drugi tom książeczki pt. *Zabytek, czyli co?* Jest to następna część serii rozpoczętej zeszytem *Muzealnik, czyli kto?*, która oprócz promowania MAH, pełni funkcję pomocy podczas lekcji muzealnych. 6 grudnia wydano trzeci i ostatni zeszyt tego cyklu zatytułowany *Wystawa, czyli jak?* Autorami wszystkich trzech pozycji są Małgorzata Darowna (teksty i ilustracje), Patrycja Jakubiak i Przemysław Antczak (koncepcja).

Swoją kontynuację znalazł również, rozpoczęty w 2015 r., miniprojekt *Tajemnice kamienicy* autorstwa Przemysława Antczaka. W 2016 r. przeprowadzono trzy takie spotkania w kamienicach przy ul. Wojska Polskiego i ul. Czarnieckiego oraz dwa spotkania w ramach EDD w kamienicy przy ul. Śląskiej. W projekcie łącznie udział wzięło 120 osób. Planuje się zakończenie projektu spotkaniem w jednej z kamienic w roku 2017.

Wystawy

Do zadań Działu Upowszechniania Sztuki, Edukacji i Promocji należy również organizacja wernisaży i innych wydarzeń muzealnych. W opisywanym okresie Dział zorganizował w Muzeum cztery wernisaże następujących wystaw czasowych:

- 3 marca 2016 r. - *Jaki krój – taki strój...*, autorki scenariusza i kurator: Agnieszka Matwiejczuk, Karolina Stań i Iwona Wojciechowska;
- 29 września 2016 r. - *Kajko i Kokosz i komiksowa archeologia*, autor scenariusza i kurator: Paweł Pogodziński z Muzeum Archeologicznego w Gdańsku;
- 6 października 2016 r. - *Badziewie, cacuszka i świecidełka*, autor scenariusza i kurator: Marcin Burdziej;
- 1 grudnia 2016 r. - *Stargard i jego mieszkańcy na przełomie XIX i XX wieku w obiektywie ówczesnych fotografów*, autorzy scenariusza i kuratorzy: Marta Bierca, Monika Ogiewa-Sejnota i Piotr Tarnawski.

Spotkania i konferencje

Oprócz wernisaży Dział organizował cykliczne wykłady otwarte *Muzealne Spotkania z Przeszłością*, które w 2016 r. odbyły się cztery: *Błędy w filmach o charakterze historycznym* (Marcin Burdziej); *Warsztaty genealogiczne* (Wojciech Wilski z Zachodniopomorskiego Towarzystwa Genealogicznego Pomerania); *Radziecka interwencja w Afganistanie 1979-1989* (Andrzej Bierca); *Polskie siły zbrojne na zachodzie – umundurowanie, wyposażenie, uzbrojenie* (Robert Pawlak ze Stowarzyszenia Rekonstrukcji Historycznej Monte Cassino).

Dział we współpracy z pracownikiem biblioteki MAH zorganizował także 3 spotkania promocyjne następujących wydawnictw:

- 18 lutego 2016 r. - red. J. Aniszewska, „Stargardia Tom IX”;
- 17 marca 2016 r. - E. Rymar, „Historia polityczna i społeczna Nowej Marchii w średniowieczu (do roku 1535)”;
- 13 października 2016 r. - M. Czasnojęć, S. Jeż, J. Kociuba, M. Korytkowska, T. Surma, J. Tatoń, Z. Tatoń, „Stargard”.

14 maja 2016 r. Dział uczestniczył w organizacji „Stylowej Nocy Muzeów”. Opracowano scenariusz imprezy, którego motywem przewodnim była wystawa czasowa *Jaki krój – taki strój*. Przygotowano materiały promocyjne Stargardzkiej Nocy Muzeów: ulotki, plakaty oraz komunikaty prasowe. Dział wypożyczył kostiumy z Opery na Zamku w Szczecinie dla pracowników muzeum, a także przygotował broszurę pt. *Szyk&Styl*. Przeprowadzono warsztaty dla dzieci i dorosłych w Gmachu Głównym MAH i w Bastei, których wzięło udział ponad 300 osób. Dział zorganizował i pozyskał nagrody od sponsorów na dwa konkursy dla zwiedzających – konkurs na najlepszą stylizację (nagrodzonych zostało 10 osób / zespołów) i konkurs wiedzy o modzie w formie krzyżówki (rozłosowano kilkanaście nagród). Podczas imprezy Gmach Główny MAH, Basteję i Kolegiatę NMP odwiedziło łącznie 1849 osób.

Kolejną dużą imprezą współorganizowaną przez Dział był festyn historyczny w ramach „Dni Stargardu 2016”. Impreza „Festyn w krainie Gryfa” odbyła się w dniach 25-26 czerwca w parku Piastowskim, parku Popiela i parku Jagiellońskim i osnuta była wokół tematyki wojny trzydziestoletniej. Dział odpowiedzialny był głównie za organizację „Miasteczka Edukacyjnego”, w którym odbywały się zajęcia dla dzieci

i dorosłych. Zorganizowano m.in. warsztaty z lepienia w glinie, wicia wianków, powroźnictwa, dekorowania płóciennych toreb, malowania oraz konkurencje sportów dawnych. Przez dwa dni w działaniach edukacyjnych udział wzięło około 400 osób. Cały festyn odwiedziło około 7500 osób.

We wrześniu po raz kolejny Dział był organizatorem obchodów „Europejskich Dni Dziedzictwa”, które w 2016 r. nosiły tytuł *Gdzie duch spotyka się z przestrzenią*. Zorganizowano cztery wydarzenia: grę miejską *Od krzyża do krzyża*, której scenariusz prowadził przez nieistniejące współcześnie miejsca związane z kultem religijnym w Stargardzie, spotkanie pt. *Przerwana cisza... Jeńcy wojenni pochowani na Międzynarodowym Cmentarzu Wojennym w Stargardzie*, dwa dni warsztatów *Tajemnice kamienicy* w kamienicy przy ul. Śląskiej 2-3 w Stargardzie oraz nocne oprowadzanie po Kolegiacie NMP w Stargardzie pt. *Pomnik Historii po zmroku*. W grze miejskiej wzięły udział 3 drużyny (15 osób), w warsztatach 52 osoby, a w spotkaniu w kolegiacie – 108 osób.

Przemysław Antczak został pod koniec 2015 r. członkiem komisji wdrażającej projekt rewitalizacji miasta koordynowany przez Biuro Strategii Miasta Stargardu. W ramach prac tej komisji pracownik Działu zorganizował grę miejską pt. *W kamienicy dziurka – spojrz widać podwórka!*, w której udział wzięło 6 drużyn, łącznie 22 osoby.

Promocja i informacja

Trzecim filarem kompetencji Działu jest promocja, czyli informowanie mieszkańców miasta i reklamowanie Muzeum oraz jego oferty.

W ten zakres wchodzi m.in. administrowanie treścią na stronach internetowych, portalach społecznościowych i innych mediach w internecie i poza nim. Dział na bieżąco aktualizował stronę www.muzeum-stargard.pl uzupełniając ją o komunikaty, relacje z wydarzeń i zdjęcia. Administrowano również aplikacją na urządzenia mobilne w systemie Android i iOS zawierającą aktualne informacje z życia Muzeum. Oprócz tego pracownicy byli aktywni na portalach Facebook.com oraz Instagram.com. Wszystkie działania, oprócz funkcji informacyjnych budowały społeczność i utrwały świadomość marki Muzeum Archeologiczno-Historycznego w Stargardzie. Na koniec roku 2016 profil Facebook.com/MuzeumStargard zebrał 1705 fanów, natomiast profil Instagram.com/mahart – 299 obserwujących – osób i instytucji subskrybujących wiadomości o Muzeum. Dział zajmował się również wysyłką newslettera MAH, którego w opisywanym okresie ukazało się 10 numerów.

Joanna Fijałkowska

Ryc. 1. Warsztat *Forma eksperymentalna* w salce „Natura”. Fot. P. Antczak, MAH w Stargardzie

Ryc. 2. Lekcja *Stargard moich marzeń* w ramach cyklu *Ferie w Muzeum*. Fot. K. Rubas, MAH w Stargardzie

Ryc. 3. Lekcja podstaw garncarstwa w salce „Natura”. Fot. J. Fijałkowska, MAH w Stargardzie

Ryc. 4. Mikołajkowy warsztat *Forma eksperymentalna* w Bramie Pyrzyckiej. Fot. M. Darowna

Ryc. 5. Promocja zeszytu *Zabytek, czyli co?* Fot. M. Darowna

Ryc. 6. Promocja zeszytu *Zabytek, czyli co?* Fot. P. Antczak, MAH w Stargardzie

Ryc. 7. Lekcja w ramach cyklu *Wakacje w Muzeum*. Fot. P. Antczak, MAH w Stargardzie

Ryc. 8. Promocja zeszytu *Wystawa, czyli jak?* Fot. M. Darowna

Ryc. 9. Warsztaty *Tajemnice kamienicy* w kamienicy przy ulicy Limanowskiego 26.
Fot. N. Soldatke, MAH w Stargardzie

Ryc. 10. Zdjęcie promujące escape room. Fot. K. de Weyher, MAH w Stargardzie

Ryc. 11. Elektroniczny mózg – jedna z atrakcji wystawy *Badziewie, cacuszka i świidelka*.
Fot. P. Antczak, MAH w Stargardzie

Ryc. 12. Wykład z cyklu „Muzealne Spotkania z Przeszłością”, pod tytułem *Błędy w filmach o charakterze historycznym*. Fot. K. Rubas, MAH w Stargardzie

Ryc. 13. Uczestnicy konkursu strojów podczas „Stylowej Nocy Muzeów”. Fot. P. Antczak, MAH w Stargardzie

Ryc. 14. Uczestnicy warsztatów plecenia wianków podczas festynu historycznego „W krainie Gryfa”.
Fot. A. Bierca, MAH w Stargardzie

Ryc. 15. Miasteczko Edukacyjne podczas festynu historycznego, „żywe rzeźby”.
Fot. S. Preiss, MAH w Stargardzie

Ryc. 16. Miasteczko Edukacyjne podczas festynu historycznego, wykonanie liny przy użyciu powroźnicy.
Fot. S. Preiss, MAH w Stargardzie

Ryc. 17. Uczestnicy i organizatorzy gry miejskiej *Od krzyża do krzyża* podczas EDD.
Fot. J. Rusnok, MAH w Stargardzie

Ryc. 18. Warsztaty *Tajemnice kamienicy* w kamienicy przy ulicy Śląskiej 2-3 w ramach EDD.
Fot. N. Soldatke, MAH w Stargardzie